

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Съобщение на Комисията до Европейския парламент, до Съвета и до Европейския икономически и социален комитет относно стратегията на Европейския съюз за защита и хуманно отношение към животните за периода 2012—2015 г.“

COM(2012) 6 final

(2012/C 229/20)

Докладчик: г-н **José María ESPUNY MOYANO**

На 19 януари 2012 г. Европейската комисия реши, в съответствие с член 304 от Договора за функционирането на Европейския съюз, да се консултира с Европейския икономически и социален комитет относно

„Съобщение на Комисията до Европейския парламент, до Съвета и до Европейския икономически и социален комитет относно стратегията на Европейския съюз за защита и хуманно отношение към животните за периода 2012-2015 г.“

COM(2012) 6 final.

Специализирана секция „Земеделие, развитие на селските райони, околна среда“, на която беше възложено да подготви работата на Комитета по този въпрос, прие своето становище на 11 май 2012 г.

На 481-вата си пленарна сесия, проведена на 23 и 24 май 2012 г. (заседание от 23 май 2012 г.), Европейският икономически и социален комитет прие настоящото становище със 146 гласа „за“, 3 гласа „против“ и 9 гласа „въздържал се“.

1. Заключение

1.1 ЕИСК споделя по принцип стратегията за хуманното отношение към животните, представена от Комисията, като същевременно подкрепя легитимния стремеж на потребителите към безопасност на храните, както и една продуктивна европейска стратегия за качество.

1.2 ЕИСК счита, че има проблеми при изпълнението на действащите стандарти, породени от липсата на подкрепа за тяхното прилагане и загубата на конкурентоспособност на производството в ЕС.

1.2.1 Няма инструменти за компенсиране на загубата на конкурентоспособност на общностното животновъдно производство, тъй като допълнителните разходи, наложени от политиката на ЕС за хуманното отношение към животните (EUPAW е съкращението на английски), не се поемат от пазара. Може да се очаква още по-голяма загуба на пазарен дял както на вътрешния пазар, така и на експортните пазари. Не са обсъждани аспектите, свързани с пазара на труда и условията на труд.

1.2.2 ЕИСК отново настоява всички вносни продукти да отговарят на същите стандарти на производство, които са наложени на общностните продукти, и в търговските споразумения да се прилага подход на взаимност.

1.3 Непрекъснатото обучение в областта на хуманното отношение към животните за оператори, работници и органи на властта е основен елемент от стратегията. ЕИСК подчертава, че е важно част от средствата за сътрудничество да се насочат към обучение на органи на властта, предприемачи и работници от трети страни в областта на хуманното отношение в животновъдното производство.

1.4 Изпълнението на общностните стандарти изисква съответните финансови средства, за да могат производителите да направят необходимите инвестиции и да компенсират

допълнителните разходи. ОСП трябва да предостави нужната подкрепа на тази стратегия, придавайки ѝ значението, което ѝ се полага.

1.5 Трябва да се изготви комуникационна стратегия, насочена към проблемите, които вълнуват обществото, като се вземат предвид изследванията и научните постижения в областта, както и различните гледни точки на производителите, работниците и потребителите. Комуникацията не може да се ограничава само до задължителното етикетирание. Нужни са последователни програми за информиране на потребителя, които да му помогнат да взема решение въз основа на възможно най-много елементи. Фондовете за насърчаване на селскостопанските продукти имат ключова роля за активното участие на производствените сектори в тази задача.

1.6 ЕИСК счита, че европейската мрежа от референтни центрове трябва да бъде отворена за участие на всички социални действащи лица и за потребителите, защото има основна роля за развитието на стратегията за хуманно отношение към животните чрез:

- а) координация на научноизследователските центрове в ЕС;
- б) улесняване въвеждането на правилата (разработване на конкретни показатели, обучение на оператори, работници и органи на властта);
- в) съдействие за оценка на социалното и икономическото въздействие на правилата върху конкурентоспособността;
- г) подкрепа за информационните и комуникационните дейности.

1.7 Укрепването на най-слабите звена на веригата за доставка на храни ще даде възможност да се разпределят по най-справедлив начин допълнителните разходи, произтичащи от правилата за хуманно отношение към животните, като по този начин ще се запази мрежата от производители и развитието на селските райони.

1.8 Похвалното усилие на Комисията за опростяване не съответства на намерението ѝ да разшири обхвата, включвайки още видове и да задълбочи съществуващите правила.

2. Резюме на съобщението

2.1 Съобщението на Комисията има за цел да очертае посоката, която трябва да следва EUPAW в продължение на плана за действие 2006–2010 г.

2.2 В документа се твърди, че ЕС е положил значителни усилия в подкрепа на хуманното отношение към животните. Отбелязва се, че приложението на EUPAW не е еднакво във всички държави членки и че задължителните стандарти не са въведени в предвидените срокове. Все пак трябва да си зададем въпроса дали подходът, основаващ се на единна система, може да доведе до по-добри резултати в областта на хуманното отношение към животните.

2.3 В оценката на политиката на ЕС за хуманно отношение към животните се заключава, че стандартите за хуманно отношение са причина за допълнителни разходи в секторите на животновъдството и лабораторните изследвания.

2.4 Отбелязва се също, че решенията на потребителите се определят основно от цената и че хуманното отношение към животните е само един от факторите, от които зависи изборът на продукти.

2.5 В документа се твърди, че законодателството трябва да се опрости, като същевременно се посочва, че трябва да се разгледа въпроси като компетентността на персонала, работещ с животни от определени видове или производствени системи, и обучението на инспектори и техници в държавите членки. Уточнява се, че правилата за хуманно отношение се отнасят до някои видове, а до други – не.

2.6 Във връзка с всички тези аспекти са представени стратегически действия в две посоки:

— опростяване на законодателството и улесняване на прилагането му;

— засилване на мерките, които вече са предприети от Комисията.

3. Общи бележки

3.1 Комитетът приветства представения стратегически документ и намерението на Комисията да подобри аспектите, които могат да спомогнат за постигане на целите на ЕС в тази област.

3.2 ЕИСК подкрепя легитимния стремеж на потребителите към безопасност на храните, както и продуктивна европейска стратегия за качество. Въпреки това приканва Комисията да признае, че допълнителните разходи, които стратегията за хуманно отношение към животните налага на производителите, рядко се компенсират с увеличение на продажната цена. Освен това европейското животновъдство е в неблагоприятна позиция, тъй като липсва реципрочност в търговските споразумения с трети страни.

3.3 ЕИСК изказва съжаление, че в своето съобщение Комисията не посочва ясно условията на труд на работниците, които в крайна сметка работят с животните. Впрочем трябва да се наблегне категорично на непрекъснатото обучение и придобиването на нови умения, необходими за промените, които произтичат от предложението.

3.4 ЕИСК приветства целите за опростяване на общностното законодателство за хуманното отношение към животните, както и за подобряване на конкурентоспособността на селското стопанство на ЕС. Стратегията, обаче, не разглежда по подходящ начин някои открояващи се въпроси, поставени в доклада за оценката на политиката на ЕС за хуманно отношение към животните и които би трябвало да бъдат приоритетни в периода 2012–2015 г.

3.5 Комисията признава някои недостатъци по отношение на резултатите от плана за действие и EUPAW, посочвайки „основните фактори, от които се определя хуманното отношение към животните“; въпреки това тя не прави задълбочена диагностика и следователно не предлага подходящи решения на посочените проблеми.

3.5.1 Отбелязва се, че държавите членки не прилагат изцяло разпоредбите, въпреки дългите преходни периоди и помощите. Но не е направен критичен анализ на социалната, икономическата и производствената действителност в държавите членки на ЕС, а само е отбелязан „положителният културен прием на различните аспекти на хуманното отношение към животните“ като фактор, по който държавите членки се различават. Комисията пропуска да отбележи в текста многообразието на животновъдни системи, търсенето на гражданите, търговските ползи от прилагането на минималните стандарти за хуманно отношение към животните или помощите за реструктуриране, които не са еднакви в различните територии на ЕС.

3.5.2 Политиката за хуманно отношение към животните в ЕС трябва да бъде по-категорично насочена към пазара и сигурността на потребителите. Жизненоважно е производителите да бъдат компенсирани за допълнителните производствени разходи, а потребителите да осъзнават подобренията, усилията на производителите и по-високата добавена стойност на храните, произведени по европейския модел. Важно е също да има баланс по веригата за доставка на храни, какъвто понастоящем няма.

3.5.3 Заявеното намерение в съобщението на Комисията за опростяване на правилата за хуманно отношение към животните противоречи на посочената необходимост от разширяване на обхвата им, като се включват нови видове и съществуващите правила се детайлизират. В стратегията не е включена препоръката от документа за оценка на EUPAW да се търсят незаконодателни начини за допълване на съществуващото законодателство, като споразумения между страните в сектора или между звена на веригата за създаване на стойност, социални действащи лица, организации на потребители и администрации, които могат да доведат до търсените резултати без да се увеличава допълнително нормативната тежест.

4. Конкретни бележки

4.1 Бюджетът, отпуснат от ЕС за хуманното отношение към животните (70 млн. евро на година), далеч не отговаря на инвестициите, посочени като необходими за въвеждането му, и още

по-малко на законодателните разходи за сектора на животновъдството (2 800 млн. евро според оценката на EUPAW). В стратегията няма предложени конкретни и реалистични мерки за решение на нарастването на разходите и липсата на помощи за въвеждането.

4.2 За подобряване на конкурентоспособността на производителите трябва да се оптимизира взаимодействието между EUPAW и Общата селскостопанска политика. В ОСП за периода след 2013 г. ЕС трябва да възприема балансирана позиция относно хуманното отношение към животните. Трябва да се гарантира, че животновъдите и операторите имат достъп до мерки за помощ с достатъчен бюджет за прилагане на EUPAW. Трябва да се отчетат икономическите последици от допълнителните разходи за производителите и да се предвиди достатъчна подкрепа на техните доходи чрез политиката на цените и пазарите и/или директни помощи.

4.3 ЕИСК е съгласен, че е необходимо опростяване на законодателството. Ако се извърши по подходящ начин, ще бъде благоприятно въвеждането на EUPAW. По тази причина е необходимо за бъдещите действия в рамките на EUPAW да се проучи въздействието на предложените мерки и, ако се налага, рискът от загуба на производствени структури, който всяка мярка предполага и необходимите компенсации в случай че тя бъде въведена и така ще се отчете стойността на здравето и сигурността на потребителите в ЕС.

4.4 Въвеждането на научни показатели, основани на резултатите, а не на производствените фактори, ще даде възможност за опростяване и гъвкавост, необходими за повишаване на конкурентоспособността на животновъдите в ЕС, при условие че се отчетат социално-икономическите последици въз основа на цялостното състояние на стопанствата, а не на отделни случаи. Показателите трябва да се разработят в сътрудничество с операторите, да бъдат прости, практически и лесни за прилагане и да не създават допълнителни разходи на стопанството. Те трябва да могат да се прилагат към различни видове и производствени системи, да се тълкуват лесно и да се възпроизвеждат (да не са субективни и да не зависят от човешката преценка за хуманното отношение към животните).

4.5 Дейностите на проекта *Welfare Quality* са интересни като референция, но показателите за хуманно отношение към животните трябва да се подобрят и опростят, за да могат да се прилагат в стопанствата. Тълкуването и прилагането на критериите трябва да се хармонизира в различните държави членки, за да се гарантира тяхната приложимост и надеждността на прилагането им във всеки един случай.

4.6 Тази стратегия е изправена пред предизвикателството да подобри координацията, проследимостта, прозрачността и комуникацията в областта на хуманното отношение към животните в ЕС, като осигури участието на администрациите, социално-икономическите действащи лица и потребителите, което предполага повече знание, подходяща информация и коректно прилагане на стандартите. Референтните центрове могат и трябва да играят главна роля за постигане на тази цел. Тяхната

дейност трябва да включва, освен посоченото в документа (подкрепа за органите на властта, обучение и разпространение), координация, контрол и споделяне на информация. Трябва да се оползотворят съществуващите структури, за да не се генерират допълнителни разходи.

4.7 Референтните центрове биха могли също да консултират и оценяват прилагането на практика на правилата за хуманно отношение. Научните изследвания трябва да се комбинират с приложните, за да се отправят препоръки. Въз основа на извършената работа от научния панел на ГД „Здравеопазване и потребители“ и научната група за здравето и хуманното отношение към животните (AHAW), мрежата на референтните центрове трябва да координира опитите на нови техники и да оценява въздействието на правилата за хуманно отношение към животните. Операторите от сектора допринасят в голяма степен към приложните изследвания. Те трябва да участват в изготвянето на нормативните приоритети и изследванията, финансирани от Общността, в областта на хуманното отношение към животните.

4.8 В оценката на EUPAW се препоръчва да се разработи план за ангажиментите със заинтересованите страни за всеки аспект от общностната политика за хуманно отношение към животните и по споразумение със заинтересованите групи да се оцени необходимостта с времето да се развият нови ангажименти. Необходимо е компетентните органи на властта и засегнатите оператори да изготвят пътни листове за поетапно прилагане на стандартите преди изтичане на задължителния срок и да се улесни предварителната координация и разрешаване на проблемите. Трябва да се включат също и мерките за инспектиране и последващ контрол, както и обучение и информация на операторите и отговарящите в държавите членки за адекватно въвеждане на стандартите.

4.9 Подкрепата за международното сътрудничество е от важно значение за повишаване на конкурентоспособността на общностното производство. За целта трябва да се определят конкретни действия в стратегията 2012–2015 г., за да се гарантира, че хуманното отношение към животните ще бъде включено в двустранните търговски споразумения, договоряни от ЕС и в рамките на СТО. При всяко положение трябва да се вземе предвид следното:

4.9.1 В оценката се посочва, че трябва да се изготвят механизми за подпомагане на секторите на ЕС, които са най-уязвими от вноса или са застрашени от евентуална загуба на пазарен дял и най-вече секторите на яйцата и яйчените продукти. В стратегията не се предлагат решения на загубата на конкурентоспособност спрямо вноса от трети страни, които не покриват същите стандарти на производство като в ЕС.

4.9.2 ЕС трябва да насочи част от средствата за сътрудничество към обучение на органите на властта, предприемачите и работниците от трети страни по въпросите на хуманното отношение в животновъдното производство.

4.10 Трябва да се изготви комуникационна стратегия, която да обхваща въпросите, посочени в оценката на EUPAW. Тя трябва да включва сериозен и обективен план за обучение, информация и комуникация, който да започва още в училище, така че днешните и бъдещите потребители да познават високите

станданти за хуманно отношение към животните, наложени с EUPAW, като се започне от действащото законодателство. Това ще им позволи да правят своя избор на покупки въз основа на достоверна информация за хуманното отношение към животните.

4.10.1 Важно е тези дейности да се извършват в сътрудничество между компетентни и признати източници (като мрежата на референтните центрове), за да може потребителят да се запознае и да оцени предимствата на EUPAW, а също и да е наясно с разходите за производство на европейския модел.

4.10.2 Информацията за потребителя относно хуманното отношение към животните не трябва да се ограничава до етикета или рекламните на продуктите, а да се разшири с информационни кампании на отрасловите организации и институциите, за да се обясняват положените усилия и последиците за производствените разходи. Механизмите и средствата за насърчаване на селскостопанските продукти на вътрешния пазар са подходящи инструменти за предоставяне на информация за EUPAW.

4.11 В допълнение към мерките, съдържащи се в предложението на Комисията, трябва да се обсъдят и други, също така важни, съдържащи се в оценката на EUPAW. Там се посочва необходимостта да се осигури подходящо увеличение на финансирането на EUPAW през следващия период от плана за действие, за да се отговори на нарастващите нужди на тази политика и да се задоволят нуждите, установени в хода на оценката. Те включват помощ за практическо осъществяване и прилагане на новото законодателство.

4.11.1 Отрицателното въздействие на политиката за хуманно отношение към животните върху конкурентоспособността е сред най-големите препятствия за прилагането на стандартите и за запазване на растежа и заетостта в селските райони, по-конкретно защото производителят не може да прехвърли допълнителните производствени разходи (и добавената стойност) на следващите звена във веригата за доставка на храни. Стратегиата не предлага решения на лошото функциониране във веригата за доставка на храни, нито на отрицателното влияние на правилата върху конкуренцията по каналите за доставка или пазарите, които не са част от търговията на дребно (ресторанти, промишленост, износ).

4.11.2 По отношение на фондовете за развитие на селските райони ключовите въпроси са следните:

— увеличаване на средствата за подкрепа на хуманното отношение към животните в програмите за развитие на селските райони (както за инвестиции, така и за увеличаване на текущите разходи);

— улесняване на подкрепата за въвеждане на задължителните стандарти за хуманно отношение посредством помощите, отпускани от ЕС в рамките на ОСП, които също са задължителни за държавите членки.

4.11.3 Трябва също да се гарантира съгласуваност между политиката за хуманно отношение към животните с политиките за околната среда, за здравето на животните и за устойчивото развитие, включително конкурентоспособността, които са тясно свързани, без да се забравят ползите за потребителите, работниците и предприемачите. Тези аспекти трябва да се отразят в стратегическия документ.

4.12 Предвид желанието за опростяване, заявено в стратегията 2012–2015, и намерението да се изготвят стандарти, които да обединяват основните законодателни разпоредби в областта на хуманното отношение към животните от различни видове и отглеждани по различни производствени системи, към момента не е подходящо да се разработват нови законодателни раздели, нито да се задълбочават съществуващите, докато не се реши по кой път ще се тръгне и дали този път ще включва или не водните животни и други видове.

4.13 По деликатния въпрос за ритуалното клане, Комитетът би желал да се възползва от случая да повтори своята позиция, изложена в становище⁽¹⁾, според която изключение за ритуалното клане не е в съответствие с общата цел (подобряване на защитата на животните). Новаторската технология, като уредът за мониторинг на зашеметяването (Stun Assurance Monitor), позволява на тези, които желаят да умъртвяват, като предварително зашеметяват с постоянен ток при спазване на правилата „халал“, прецизно да наблюдават какъв електрически заряд се прилага върху животното. Така се гарантира, че то е добре зашеметено, но все още живо преди клането. Уредът регистрира всяко извършено зашеметяване, както и напрежението, приложено върху животното. Той може да даде реален принос за хуманното отношение към животните. Освен това, въвеждането на система за поставяне на етикети, обозначаващи метода на клане, ще насърчи използването на уреда за мониторинг на зашеметяването. Важно е Комисията да подкрепи с действия научните изследвания върху системите, които да убедят религиозните групи да използват зашеметяването.

Брюксел, 23 май 2012 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Staffan NILSSON

⁽¹⁾ ОВ С 218 от 11.09.2009 г. 65.